

International JOURNAL of SOCIAL and HUMANITIES SCIENCES RESEARCH (JSHSR)

Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi

Received/Makale Geliş 15.02.2023
Published /Yayınlanma 30.04.2023
Volume/Issue (Cilt/Sayı)-ss/pp 10(94), 858-869

<http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.3600>
Research Article
ISSN: 2459-1149

Uzm. Öğretmen Bahri MEŞECİ

<https://orcid.org/0000-0003-3901-0233>

Millî Eğitim Bakanlığı, Amasya Millî Eğitim Müdürlüğü, Amasya / TÜRKİYE

Prof. Dr. Sevilay KARAMUSTAFAOĞLU

<https://orcid.org/0000-0002-2852-7061>

Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, Amasya / TÜRKİYE

KAMU PERSONELİ SEÇME SINAVINA HAZIRLANAN ÖĞRETMEN ADAYLARININ DERS ÇALIŞMA BECERİLERİNİN BELİRLENMESİ

DETERMINATION OF THE STUDY SKILLS OF PROSPECTIVE TEACHERS PREPARING FOR THE PUBLIC PERSONNEL SELECTION EXAM

ÖZET

Bu araştırma, farklı programlarda öğrenim gören eğitim fakültesi 4. sınıf öğretmen adaylarının ders çalışma becerilerinin belirlenmesi amacıyla yürütülmüştür. Nicel araştırma kökenli olarak yapılan bu çalışma alan taraması yöntemi kapsamında gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evreni, Amasya ilinde bulunan bir devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesinde Türkçe, Okul Öncesi, Sosyal Bilgiler, Matematik, Fen Bilgisi, İngilizce, Bilgisayar, Sınıf ve Beden Eğitimi Öğretmenliğinde okuyan öğretmen adayları oluşturmaktadır. Gönüllülük esas alınarak 284 son sınıf öğretmen adayı örnekleme oluşturmaktadır. Yılmaz ve Orhan (2011) tarafından geliştirilen Ders Çalışma Yaklaşımı Ölçeği veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Uygulanan ölçekten elde edilen veriler uygun bir istatistikî programla analiz edilerek, cinsiyet ve bölüm açısından değerlendirilmiştir. Ölçeğin derin ve yüzeysel alt kategorileri kapsamında cinsiyet ve bölüm değişkenleri açısından değerlendirmeler yapılmıştır. Cinsiyet değişkenine göre ölçeğin tamamı ve alt kategorilerine göre alınan puanlar arasında anlamlı farklar olmadığı sonucuna varılmıştır. Bölüm değişkeni açısından değerlendirildiğinde, bazı bölümler arasında farklılıklar olduğu belirlenmiştir. Matematik Öğretmen adaylarının derin yaklaşım konusunda diğer alanlardan farklı olduğu, Sınıf ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliğinin yüzeysel yaklaşım açısından farklı olduğu belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının yanı sıra ilkökul, ortaokul ve lise öğrencilerinin de ders çalışma yaklaşımlarının belirlenmesinin eğitim durumlarının düzenlenmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ders Çalışma Yaklaşımı, Öğretmen Adayları, Beceri.

ABSTRACT

This study was conducted to determine the study skills of 4th grade pre-service teachers studying in different programs of the Faculty of Education. This study, which is based on quantitative research, was conducted within the scope of the field survey method. The population of the study consisted of pre-service teachers studying in Turkish, Preschool, Social Sciences, Mathematics, Science, English, Computer Science, Elementary and Physical Education Departments at the Faculty of Education of a state university in Amasya province. Based on volunteerism, 284 final year pre-service teachers constitute the sample. The Study Approach Scale developed by Yılmaz and Orhan (2011) was used as a data collection tool. The data obtained from the applied scale were analyzed with an appropriate statistical program and evaluated in terms of gender and department. Within the scope of the deep and surface subcategories of the scale, evaluations were made in terms of gender and department variables. It was concluded that there were no significant differences between the scores obtained according to the whole scale and subcategories according to the gender variable. When evaluated in terms of the department variable, it was determined that there were differences between some departments. It was determined that pre-service mathematics teachers were different from other fields in terms of deep approach, while pre-service elementary and social studies teachers were different in terms of surface approach. It is thought that determining the study approaches of primary, secondary and high school students as well as prospective teachers will contribute to the organization of educational situations.

Keywords: Study Approach, Prospective Teachers, Skill.

1. GİRİŞ

Günümüzde dünyadaki eğitim sistemlerinde farklılıklar ve bununla birlikte değişimlerle karşılaşmaktadır. Bilgiye erişim imkanlarının artması ve teknolojiye meydana gelen yeniliklerle beraber öğrenme ortamlarının değişmesi, bireylerin becerilerinin değişmesine neden olmaktadır. Zaman içerisinde okullarda öğrenciye yalnızca bilgi verme anlayışından uzaklaşmış ve kişinin farklı düşünme ve yaşam becerilerinin geliştirilmesi üzerine odaklanılmıştır. Bu gelişmelerle beraber kişinin her alanda üretken ve kendini yenileyen inovatif bir varlık haline gelmesi amaçlanmıştır (Yeşilyaprak, 2000). Öğrencilerin bu becerilerinin geliştirilmesi onların ders çalışma davranışlarıyla ilişkilidir. Ders çalışma becerisi öğrencilerin kazanması gereken bir beceridir (Christenson ve Anderson, 2002).

Ders çalışma yetenekleri, çalışma becerilerinin genellikle öğrenme amacıyla belirli tekniklerin kullanımı şeklinde tanımlanmaktadır (İlhan, Çetin, Sünkür ve Yılmaz, 2013; Jansen ve Suhre, 2010). Ders çalışma becerileri küçük yaşlarda çocuklara kazandırılması gereken, düzenli çalışma, plan yapma, ders çalışma ortamı hazırlama, derslere odaklanma, istekli olma, verilenlerin önemini kavrama, soru sorma, istenilenleri yapma, sorumluluğun farkında olma, olarak ele alınmaktadır (Yeşilyaprak, 2000). Bu beceriler tek başına önem taşımakla birlikte, kazandırılması düşünülen beceriler, ilgili stratejilerin birbirlerini destekler nitelikte, uyumlu bir biçimde ve bir arada kullanılmasını gerektirmektedir (Uluğ, 2000; Yıldırım, Doğanay ve Türkoğlu, 2000).

Bilindiği gibi son yıllarda öğrencilere kazandırılması gereken davranışlar arasında, araştırma yapma, sorgulama, öz değerlendirme, öz düzenleme gibi beceriler bulunmaktadır (Halat ve Ocak, 2015; Valadas, Gonçalves ve Faisca, 2010). Bu beceriler ders çalışma alışkanlıklarıyla ilişkilidir. Öğrencilerin bu davranışlarda başarılı olmaları için öğretmenlerinin ders çalışma alışkanlığı kazandırma konusunda farkındalıklarının olması gerekmektedir. Ders çalışma alışkanlığının kazandırılmasında en önemli etkenlerden biri öğretmendir. Bu etkenin yanında; etkili ders çalışma süreçleri, ödev bitirmedeki çabukluk, isteklilik, ilgi, motivasyon, çalışma ortamı gibi faktörler de olabilir (Özgür ve Tosun, 2012; Purdie ve Oliver, 1999).

İlk kez 1976 yılında öğrenme yaklaşımı olarak adlandırılan bir çalışmada üniversite öğrencilerinin okudukları metinleri derin veya yüzeysel olarak ayırdıkları belirlenmiştir (Marton ve Saljö, 1976). Çalışmadaki öğrencilerin bir kısmı sınav esnasında sorulan sorulara göre okuyup ezberlemesi gerektiğini diğer kısmı okuduklarını anlamlandırmak için bir bütün olarak okuyup metnin vermek istediği mesajı almaya çalışan iki grup olarak ortaya çıkmıştır (Marton ve Saljö, 1976). Görüldüğü gibi, öğrenme ve ders çalışma derin ve yüzeysel olarak sınıflandırılmaktadır. Özgür ve Tosun (2012) çalışmasında; öğrenme yaklaşımının öğrenci başarısını doğrudan etkilemesinden dolayı yaşam boyu öğrenme süreci için de önemli olduğunu belirtmiştir. Diğer bir deyişle öğrenme yaklaşımları bu süreci etkilemektedir (Durukan, Batman ve Yiğit, 2015; Olpak ve Korucu, 2014).

Öğrenme yaklaşımı, ders çalışma alışkanlığı olarak nitelendirilmektedir. Bu kapsamda literatür araştırmasında öğrenmelerin “Derin Öğrenme” ya da “Yüzeysel Öğrenme” şeklinde ifade edildiği ve bu kavramların başka bir deyişle “Derin Yaklaşım” ve “Yüzeysel Yaklaşım” olarak anlamlandırıldığı belirlenmiştir (Yılmaz ve Orhan, 2011). Derin yaklaşımı benimseyip kullanan öğrencilerin dersi sadece geçmek için değil konu bütününe anlayarak, araştırma, sorgulama yaparak konular ve kavramlar arası ilişkiler kurdukları açıklanmıştır. Yüzeysel yaklaşımda ise sadece dersten geçmeyi amaçlayarak ders çalışan öğrenciler yer almaktadır. Konuları bütünden ziyade, işine yarayabileceğini tahmin ettiği parçaları ezberleyerek çalışmayı tercih etmektedirler.

Bilindiği gibi öğretmen adayları öğretmen olarak Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı olan devlet okullarında görev yapabilmeleri için Kamu Personeli Seçme Sınavında (KPSS) başarılı olmak zorundadırlar. Bunun için de etkili ve düzenli bir çalışma programı yürütmeleri gerekmektedir. Bu çalışmada ilgili sınava girecek olan tüm branşlardaki son sınıf öğretmen adaylarının ders çalışma becerilerinin düzeyini ve derinliğini belirlemek, hem bu öğretmen adaylarının üniversitedeki öğretim üyelerine hem de kendilerini değerlendirmeleri açısından önem oluşturmaktadır. Ayrıca bu becerilere sahip olan öğretmenler öğrencilerine de bu kazanımları kazandırabilirler. Böylece etkili ders çalışma yeterliliğine sahip bireyler eğitim-öğretim sürecinde daha başarılı olurlar. Bu gerekçeyle farklı bölümlerde öğrenim gören öğretmen adaylarının ders çalışma becerilerinin düzeyini ve detaylarının belirlenmesi bu açıdan da önemlidir.

İlgili çalışmayla, KPSS'ye çalışan son sınıf öğretmen adaylarının hangi çalışma stratejisini benimseyip ders çalıştıkları hakkında bilgi sahibi olmakla birlikte ders çalışma becerilerinin geliştirilebilmesi konusunda diğer araştırmalara ışık tutabileceği düşünülmektedir. Geleceğin öğretmenlerinin ders çalışma stratejilerinin belirlenmesinin etkili olabileceği düşüncesiyle bu çalışma önemlidir.

Bu bağlamda, farklı programlarda öğrenim gören eğitim fakültesi 4. sınıf öğretmen adaylarının ders çalışma becerilerinin belirlenmesi amacıyla yürütülmüştür. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmaya çalışılmıştır.

- 1- Cinsiyet ve bölüm değişkenlerinin öğretmen adaylarının ders çalışma becerileri üzerine etkisi nedir?
- 2- Cinsiyet ve bölüm değişkenlerinin öğretmen adaylarının ders çalışma derin yaklaşımları üzerine etkisi nedir?
- 3- Cinsiyet ve bölüm değişkenlerinin öğretmen adaylarının ders çalışma yüzeysel yaklaşımları üzerine etkisi nedir?

2. YÖNTEM

Nicel araştırma kapsamında, Orta Anadolu'da bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde öğrenim gören 4. sınıf öğrencilerinin ders çalışma becerilerine cinsiyet ve bölüm değişkenlerinin etkisini belirlemek ve derin ve yüzeysel yaklaşımların mevcut durumunu tespit etmek amacıyla alan taraması yönteminden yararlanılmıştır.

Alan taraması yöntemi geniş örneklerle yürütülen, veri toplama aracı olarak daha çok ölçek ve anketlerden yararlanılan, mevcut durumu tespit etmek için yürütülen bir araştırmadır. Bu tür araştırmalarda örneklem oldukça geniş tutulur. Geniş örnekleme ulaşabilmenin en kolay yolu anketler ve ölçeklerdir (Çepni, 2010). Anketler ve ölçeklerle daha fazla nicel veriler toplanır. Bu nedenle alan taraması yönteminden yararlanılmış ve nicel verilerin istatistiki çözümlemesinin ardından genellemelere gidilmeye çalışılmıştır (Cohen ve Mannion, 1994; Çepni, 2010).

2.1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Orta Anadolu'da bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde öğrenim gören 4. sınıf öğretmen adayları oluşturmaktadır. Rasgele örneklem seçim yöntemiyle gönüllülük esasına dayanarak örneklem belirlenmiştir. Örneklemle ilgili cinsiyet ve bölümlerdeki öğretmen adaylarının betimsel bulguları Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Öğretmen Adayı Betimsel Bulgular

Cinsiyet/Sınıf	N	%
Erkek	66	23,2
Kız	218	76,8
Fen	35	12,3
Matematik	35	12,3
Sınıf	41	14,4
Sosyal Bilgiler	37	13,0
Beden Eğitimi	22	7,7
Türkçe	33	11,6
Okul Öncesi	50	17,6
İngilizce	22	7,7
Bilgisayar	9	3,1
Toplam	284	100,0

Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin 66'sı (%23,2) erkek, 218'i (%76,8) kızdır. Fen Bilgisi Öğretmenliği 35 (%12,3), Matematik Öğretmenliği 35 (%12,3) Sınıf Öğretmenliği 41 (%14,4) Sosyal Bilgiler Öğretmenliği 37 (%13,0), Beden Eğitimi Öğretmenliği 22 (%7,7), Türkçe Öğretmenliği 33 (%11,6), Okul Öncesi Öğretmenliği 50 (%17,6), İngilizce Öğretmenliği 22 (%7,7), Bilgisayar Öğretmenliği 9 (%3,1) öğretmen adayının çalışmaya katıldığı görülmektedir.

2.2. Verilerin Toplanması

Araştırmada eğitim fakültesinde öğrenim gören 4. Sınıf öğretmen adaylarının ders çalışma becerilerinin cinsiyet ve bölümler arası farklılıkların olup olmadığının belirlenmesinde "*Ders Çalışma Yaklaşımı Ölçeği*" (Yılmaz ve Orhan, 2011) kullanılmıştır. Ölçeğin orijinali Biggs, Kember ve Leung (2001) tarafından geliştirilmiş, ders çalışma yaklaşımları, derin ve yüzeysel olarak nitelendirilmiştir. Öğrencinin

hangi amaçla ders çalıştığı motivasyonunu, ders çalışırken hangi yöntemleri kullandığı ise stratejisini oluşturmaktadır. Bu düşünceden hareketle ölçekte, derin ve yüzeysel yaklaşım boyutlarının her birinin altında ayrı ayrı yer alan motivasyon ve strateji alt boyutlarına yer verilmiştir (Biggs, Kember ve Leung, 2001).

Özgül ölçekte yer alan maddelerin boyut ve alt boyutlara göre dağılımı Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Yaklaşım Modelleri ve Boyutlarına Ait Madde Dağılımları

Derin Yaklaşım		Yüzeysel Yaklaşım	
Derin Motivasyon	Derin Strateji	Yüzeysel Motivasyon	Yüzeysel Strateji
1, 5, 9, 13, 17	2, 6, 10, 14, 18	3, 7, 11, 15, 19	4, 8, 12, 16, 20

Ders Çalışma Yaklaşımı Ölçeği beşli Likert tipi olarak hazırlanmış, puanlama işlemine uygun yapılmıştır. Likert seçenekleri “Hiç geçerli değil” (1), “Bazen geçerli” (2), “Yarı yarıya geçerli” (3), “Sık sık geçerli” (4), “Her zaman geçerli” (5) şeklindedir.

2.3. Verilerin Analizi

Verilerin istatistiksel çözümlene aşamasında, veri girişleri yapılmadan önce her ölçek numaralandırılmıştır. Ders çalışmaları değerlendirme ölçeğinden elde edilen veriler SPSS 25 programına kaydedilmiştir. Frekans, yüzde ve parametrik testler kullanılarak analizler yapılmıştır. Değişkenler arasındaki çoklu ilişkileri belirlemek, iki bağımsız örneklem grubundan elde edilen ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığını tespit etmek için t testinden yararlanılmıştır (Büyüköztürk, Çokluk ve Köklü, 2016). Cinsiyet değişkeni için t testi yapılmıştır. Bölümler arasında fark olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA), bağımsız değişkenlerin kendi aralarında nasıl etkileşime girdiklerini ve bu etkileşimlerin bağımlı değişken üzerindeki etkilerini analiz etmek için kullanılmıştır. Bu test ikiden fazla grup varsa tercih edilmektedir (Friedl, 2009). Sonuçların güvenilirliği açısından %95 güven aralığında, $p < 0,05$ anlamlılık düzeyi dikkate alınarak değerlendirme yapılmıştır.

3. BULGULAR

Bu bölümde, son sınıf eğitim fakültesi öğrencilerine uygulanan “Ders Çalışma Yaklaşımı” ölçeğinin analizinden elde edilen bulgular sunulmuştur. Bulgular alt problemlere göre aşağıda sırasıyla verilmiştir.

“1- Cinsiyet ve bölüm değişkenlerinin öğretmen adaylarının ders çalışma becerileri üzerine etkisi nedir?” Alt problemin çözümü için yapılan analizler sonrasında ulaşılan bulgular cinsiyet değişkeni için Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. Cinsiyete Göre Ders Çalışma Yaklaşımlarına İlişkin Yapılan t-Testi Bulguları

Ders Çalışma Yaklaşımı	N	\bar{x}	ss	Sd	t	p
Erkek	66	2,961	,38	,282		
Kız	218	2,962	,33		,016	,987

Farklı bölümlerde öğrenim gören eğitim fakültesi son sınıf öğretmen adaylarının cinsiyet değişkenine göre ders çalışma yaklaşımları arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

Bölüm değişkenine göre ders çalışma yaklaşımları bulguları Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. Farklı Bölümlerdeki Öğretmen Adaylarının Ders Çalışma Yaklaşımlarına İlişkin ANOVA Bulguları

Değişkenler	Bölüm	N	\bar{x}
Ders Çalışma Yaklaşımı	Fen	35	2,99
	Matematik	35	2,89
	Sınıf	41	3,01
	Sosyal Bilgiler	37	3,05
	Beden Eğitimi	22	3,16
	Türkçe	33	3,00
	Okul Öncesi	50	2,79
	İngilizce	22	2,84
	Bilgisayar	9	3,04

Tablo 4’teki en yüksek ortalama 3,16 ile beden eğitimi, en düşük ortalama 2,84 ile İngilizce olduğu belirlenmiştir. LSD testi ile gerçekleştirilen çoklu karşılaştırma verileri Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5. Bölüm Değişkenine Göre Ders Çalışma Yaklaşımının LSD Testi Çoklu Karşılaştırma Bulguları

(I) Bölüm	(J) Bölüm	Ortalama Fark (I-J)	Std. Hata	p
Fen Bilgisi	Matematik	,10	,08	,215
	Sınıf	-,02	,07	,765
	Sosyal Bilgiler	-,06	,07	,411
	Beden Eğitimi	-,17	,09	,061
	Türkçe	-,01	,08	,887
	Okul Öncesi	,19*	,07	,010
	İngilizce	,14	,09	,112
Matematik	Bilgisayar	-,05	,12	,674
	Fen Bilgisi	-,10	,08	,215
	Sınıf	-,12	,07	,113
	Sosyal Bilgiler	-,16*	,07	,038
	Bilgisayar	-,27*	,09	,003
	Türkçe	-,11	,08	,173
	Okul Öncesi	,09	,07	,209
Sınıf	İngilizce	,04	,09	,616
	Bilgisayar	-,15	,12	,225
	Fen Bilgisi	,02	,07	,765
	Matematik	,12	,07	,113
	Sosyal Bilgiler	-,04	,07	,581
	Bilgisayar	-,14	,08	,095
	Türkçe	,01	,07	,883
Sosyal Bilgiler	Okul Öncesi	,21*	,07	,002
	İngilizce	,16	,08	,058
	Bilgisayar	-,02	,12	,810
	Fen Bilgisi	,06	,07	,411
	Matematik	,16*	,07	,038
	Sınıf	,04	,07	,581
	Bilgisayar	-,10	,09	,239
Beden Eğitimi	Türkçe	,05	,08	,505
	Okul Öncesi	,25*	,07	,000
	İngilizce	,21*	,09	,020
	Beden Eğitimi	,01	,12	,922
	Fen Bilgisi	,17	,09	,061
	Matematik	,27*	,09	,003
	Sınıf	,14	,08	,095
Türkçe	Sosyal	,10	,09	,239
	Türkçe	,16	,09	,084
	Okul Öncesi	,36*	,08	,000
	İngilizce	,31*	,10	,002
	Bilgisayar	,11	,13	,372
	Fen Bilgisi	,01	,08	,887
	Matematik	,11	,08	,173
Okul Öncesi	Sınıf	-,01	,07	,883
	Sosyal	-,05	,08	,505
	Beden Eğitimi	-,16	,09	,084
	Okul Öncesi	,20*	,07	,007
	İngilizce	,15	,09	,090
	Bilgisayar	-,04	,12	,744
	Fen Bilgisi	-,19*	,07	,010
İngilizce	Matematik	-,09	,07	,209
	Sınıf	-,21*	,07	,002
	Sosyal	-,25*	,07	,000
	Beden Eğitimi	-,36*	,08	,000
	Türkçe	-,20*	,07	,007
	İngilizce	-,04	,08	,582
	Bilgisayar	-,24*	,12	,044
Bilgisayar	Fen Bilgisi	-,14	,09	,112
	Matematik	-,04	,09	,616
	Sınıf	-,16	,08	,058
	Sosyal	-,21*	,09	,020
	Beden Eğitimi	-,31*	,10	,002
	Türkçe	-,15	,09	,090
	Okul Öncesi	,04	,08	,582
Fen Bilgisi	Bilgisayar	-,19	,13	,136
	Fen Bilgisi	,05	,12	,674
	Matematik	,15	,12	,225
	Sınıf	,02	,12	,810
	Sosyal	-,01	,12	,922
	Beden Eğitimi	-,11	,13	,372
	Türkçe	,04	,12	,744
Matematik	Okul Öncesi	,24*	,12	,044
	İngilizce	,19	,13	,136

Bulgular tek tek incelendiğinde, Fen Bilgisi, Sınıf, Sosyal Bilgiler, Beden Eğitimi, Türkçe ve Bilgisayar öğretmenliğinin Okul Öncesi ile karşılaştırmasında, Okul Öncesi'nin aleyhine anlamlı fark olduğu anlaşılmaktadır. Sosyal Bilgiler Öğretmenliğinin Matematik, Okul Öncesi ve İngilizce Öğretmenliği ile aralarında Sosyal Bilgilerin lehine anlamlı fark olduğu anlaşılmaktadır. Beden Eğitimi ile Matematik, Okul Öncesi ve İngilizce karşılaştırıldığında ders çalışma yaklaşımı ölçeğinden alınan puanların Beden Eğitimi lehine anlamlı fark olduğu belirlenmiştir.

“2- Cinsiyet ve bölüm değişkenlerinin öğretmen adaylarının ders çalışma derin yaklaşımları üzerine etkisi nedir?” sorusunun analiziyle ulaşılan bulgular Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6. Cinsiyete Göre Ders Çalışma Derin Yaklaşımlarına İlişkin Yapılan t-Testi Bulguları

Ders Çalışma Derin Yaklaşım	N	\bar{x}	ss	Sd	t	p
Erkek	66	2,94	,64	282	0,021	0,983
Kız	218	2,94	,73			

Farklı bölümlerde öğrenim gören eğitim fakültesi son sınıf öğretmen adaylarının cinsiyet değişkenine göre ders çalışma derin yaklaşımları arasındaki farkın anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$).

Bölüm değişkenine göre yapılan istatistiksel analiz bulguları Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Farklı Bölümlerdeki Öğretmen Adaylarının Ders Çalışma Derin Yaklaşımlarına İlişkin ANOVA Bulguları

Değişkenler	Bölüm	N	\bar{x}
Ders Çalışma Derin Yaklaşım	Fen	35	2,96
	Matematik	35	3,03
	Sınıf	41	2,93
	Sosyal Bilgiler	37	3,02
	Beden Eğitimi	22	3,24
	Türkçe	33	2,94
	Okul Öncesi	50	2,71
	İngilizce	22	2,76
	Bilgisayar	9	3,18

Tablo 7’de en yüksek ortalama 3,24 ile Beden Eğitimi, en düşük ortalama 2,71 ile Okul Öncesi olduğu belirlenmiştir. LSD testi ile gerçekleştirilen çoklu karşılaştırma verileri Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Bölüm Değişkenine Göre Ders Çalışma Derin Yaklaşımının LSD Testi Çoklu Karşılaştırma Bulguları

(I) Bölüm	(J) Bölüm	Ortalama Fark (I-J)	Std. Hata	p
Fen Bilgisi	Matematik	-,07	,15	,646
	Sınıf	,03	,15	,841
	Sosyal Bilgiler	-,05	,15	,708
	Beden Eğitimi	-,28	,17	,118
	Türkçe	,02	,16	,881
	Okul Öncesi	,25	,14	,081
	İngilizce	,20	,17	,263
	Bilgisayar	-,21	,24	,383
	Matematik	Fen Bilgisi	,07	,15
Sınıf		,10	,15	,498
Sosyal Bilgiler		,01	,15	,926
Beden Eğitimi		-,20	,17	,246
Türkçe		,09	,16	,546
Okul Öncesi		,32*	,14	,025
İngilizce		,27	,17	,128
Bilgisayar		-,14	,24	,563
Sınıf		Fen Bilgisi	-,03	,15
	Matematik	-,10	,15	,498
	Sosyal Bilgiler	-,08	,14	,554
	Beden Eğitimi	-,31	,17	,075
	Türkçe	-,00	,15	,967
	Okul Öncesi	,22	,13	,107
	İngilizce	,17	,17	,328
	Bilgisayar	-,24	,24	,312
	Sosyal Bilgiler	Fen Bilgisi	,05	,15
Matematik		-,01	,15	,926
Sınıf		,08	,14	,554
Beden Eğitimi		-,22	,17	,210
Türkçe		,08	,15	,603
Okul Öncesi		,31*	,14	,029
İngilizce		,26	,17	,145
Bilgisayar		-,15	,24	,522

Tablo 8. Bölüm Değişkenine Göre Ders Çalışma Derin Yaklaşımının LSD Testi Çoklu Karşılaştırma Bulguları
(Devamı)

(I) Bölüm	(J) Bölüm	Ortalama Fark (I-J)	Std. Hata	p
Beden Eğitimi	Fen Bilgisi	,28	,17	,118
	Matematik	,20	,17	,246
	Sınıf	,31	,17	,075
	Sosyal	,22	,17	,210
	Türkçe	,30	,18	,094
	Okul Öncesi	,53*	,16	,002
	İngilizce	,48*	,19	,016
Türkçe	Bilgisayar	,06	,26	,801
	Fen Bilgisi	-,02	,16	,881
	Matematik	-,09	,16	,546
	Sınıf	,00	,15	,967
	Sosyal	-,08	,15	,603
	Beden Eğitimi	-,30	,18	,094
	Okul Öncesi	,23	,14	,120
Okul Öncesi	İngilizce	,17	,18	,329
	Bilgisayar	-,23	,24	,336
	Fen Bilgisi	-,25	,14	,081
	Matematik	-,32*	,14	,025
	Sınıf	-,22	,13	,107
	Sosyal Bilgiler	-,31*	,14	,029
	Beden Eğitimi	-,53*	,16	,002
İngilizce	Türkçe	-,23	,14	,120
	İngilizce	-,05	,16	,752
	Bilgisayar	-,47	,23	,050
	Fen Bilgisi	-,20	,17	,263
	Matematik	-,27	,17	,128
	Sınıf	-,17	,17	,328
	Sosyal Bilgiler	-,26	,17	,145
Bilgisayar	Beden Eğitimi	-,48*	,19	,016
	Türkçe	-,17	,18	,329
	Okul Öncesi	,05	,16	,752
	Bilgisayar	-,41	,26	,112
	Fen Bilgisi	,21	,24	,383
	Matematik	,14	,24	,563
	Sınıf	,24	,24	,312
Bilgisayar	Sosyal Bilgiler	,15	,24	,522
	Beden Eğitimi	-,06	,26	,801
	Türkçe	,23	,24	,336
	Okul Öncesi	,47	,23	,050
	İngilizce	,41	,26	,112

Tablo 8 incelendiğinde, Matematik, Sosyal Bilgiler, Beden Eğitimi ile Okul Öncesi arasında Okul Öncesi aleyhine anlamlı fark olduğu görülmektedir. Beden Eğitiminin Okul Öncesi ve İngilizce Öğretmenliği arasında Beden Eğitimi lehine anlamlı fark olduğu belirlenmiştir.

“3- Cinsiyet ve bölüm değişkenlerinin öğretmen adaylarının ders çalışma yüzeysel yaklaşımları üzerine etkisi nedir?” alt problemi için yapılan analizler doğrultusunda ulaşılan bulgular Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9. Cinsiyete Göre Ders Çalışma Yüzeysel Yaklaşımlarına İlişkin Yapılan t-Testi Bulguları

Ders Çalışma yüzeysel yaklaşım	N	\bar{x}	ss	Sd	t	p
Erkek	66	2,97		282		
Kız	218	2,95			-,189	,850

Farklı bölümlerde öğrenim gören eğitim fakültesi son sınıf öğretmen adaylarının cinsiyet değişkenine göre ders çalışma yüzeysel yaklaşımları arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Bölüm değişkeninin öğretmen adaylarının ders çalışma yüzeysel yaklaşımları üzerine etkisinin belirlenmesine yönelik bulgular Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10. Farklı Bölümlerdeki Öğretmen Adaylarının Ders Çalışma Yüzeysel Yaklaşımlarına İlişkin ANOVA Bulguları

Değişkenler	Bölüm	N	\bar{x}
Ders Çalışma Yüzeysel Yaklaşım	Fen	35	2,99
	Matematik	35	2,71
	Sınıf Öğretmenliği	41	3,08
	Sosyal Bilgiler	37	3,06
	Beden Eğitimi	22	3,05
	Türkçe	33	3,03
	Okul Öncesi	50	2,86
	İngilizce	22	2,93
	Bilgisayar	9	2,93

Tablo 10'da en yüksek ortalama 3,08 ile Sınıf Öğretmenliği, en düşük ortalama 2,71 ile Matematik Öğretmenliğinin olduğu görülmektedir. LSD testi ile gerçekleştirilen çoklu karşılaştırma verileri Tablo 11'deki gibidir.

Tablo 11. Bölüm Değişkenine Göre Ders Çalışma Yüzeysel Yaklaşımının LSD Testi Çoklu Karşılaştırma Bulguları

(I) Bölüm	(J) Bölüm	Ortalama Fark (I-J)	Std. Hata	p
Fen Bilgisi	Matematik	,28*	,10	,007
	Smf	-,08	,10	,414
	Sosyal	-,07	,10	,500
	Beden Eğitimi	-,05	,12	,634
	Türkçe	-,04	,10	,694
	Okul Öncesi	,13	,09	,167
	İngilizce	,06	,12	,614
	Bilgisayar	,06	,16	,700
Matematik	Fen Bilgisi	-,28*	,10	,007
	Smf	-,36*	,10	,000
	Sosyal Bilgiler	-,35*	,10	,001
	Beden Eğitimi	-,34*	,12	,005
	Türkçe	-,32*	,10	,002
	Okul Öncesi	-,15	,09	,124
	İngilizce	-,22	,12	,063
	Bilgisayar	-,22	,16	,181
Smf	Fen Bilgisi	,08	,10	,414
	Matematik	,36*	,10	,000
	Sosyal	,01	,10	,898
	Beden Eğitimi	,02	,11	,825
	Türkçe	,04	,10	,692
	Okul Öncesi	,21*	,09	,020
	İngilizce	,14	,11	,219
	Bilgisayar	,14	,16	,367
Sosyal Bilgiler	Fen Bilgisi	,07	,10	,500
	Matematik	,35*	,10	,001
	Smf	-,01	,10	,898
	Beden Eğitimi	,01	,11	,913
	Türkçe	,02	,10	,790
	Okul Öncesi	,20*	,09	,033
	İngilizce	,13	,11	,272
	Bilgisayar	,13	,16	,415
Beden Eğitimi	Fen Bilgisi	,05	,12	,634
	Matematik	,34*	,12	,005
	Smf	-,02	,11	,825
	Sosyal Bilgiler	-,01	,11	,913
	Türkçe	,01	,12	,901
	Okul Öncesi	,19	,11	,090
	İngilizce	,11	,13	,376
	Bilgisayar	,12	,17	,489
Türkçe	Fen Bilgisi	,04	,10	,694
	Matematik	,32*	,10	,002
	Smf	-,04	,10	,692
	Sosyal Bilgiler	-,02	,10	,790
	Beden Eğitimi	-,01	,12	,901
	Okul Öncesi	,17	,09	,075
	İngilizce	,10	,12	,398
	Bilgisayar	,10	,16	,524
Okul Öncesi	Fen Bilgisi	-,13	,09	,167
	Matematik	,15	,09	,124
	Smf	-,21*	,09	,020
	Sosyal Bilgiler	-,20*	,09	,033
	Beden Eğitimi	-,19	,11	,090
	Türkçe	-,17	,09	,075
	İngilizce	-,07	,11	,512
	Bilgisayar	-,07	,16	,656
İngilizce	Fen Bilgisi	-,06	,12	,614
	Matematik	,22	,12	,063
	Smf	-,14	,11	,219
	Sosyal Bilgiler	-,13	,11	,272
	Beden Eğitimi	-,11	,13	,376
	Türkçe	-,10	,12	,398
	Okul Öncesi	,07	,11	,512
	Bilgisayar	,00	,17	,986
Bilgisayar	Fen Bilgisi	-,06	,16	,700
	Matematik	,22	,16	,181
	Smf	-,14	,16	,367
	Sosyal Bilgiler	-,13	,16	,415
	Beden Eğitimi	-,12	,17	,489
	Türkçe	-,10	,16	,524
	Okul Öncesi	,07	,16	,656
	İngilizce	-,00	,17	,986

Tablo 11 değerlendirildiğinde, Fen Bilgisi, Sınıf, Sosyal Bilgiler, Beden Eğitimi, Türkçe programlarının Matematik Öğretmenliği arasında yüzeysel yaklaşım açısından Matematik Öğretmenliği aleyhine anlamlı fark olduğu anlaşılmaktadır. Sınıf ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliğinin Okul Öncesi ile karşılaştırılmasında, Okul Öncesi aleyhine anlamlı fark olduğu söz konusudur.

4. TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

KPSS'ye hazırlanan son sınıf eğitim fakültesi öğretmen adaylarının ders çalışma yaklaşımlarının belirlenmesi ve bu yaklaşımlarına cinsiyet ve öğrenim görülen bölüm değişkenlerini etkisinin araştırıldığı çalışmanın bulguları ilgili literatürle ilişkilendirilerek yorumlanmış ve sonuçlandırılmıştır.

Çalışmanın birinci alt problemine ait bulgulara göre, ders çalışma yaklaşımı becerilenin cinsiyet açısından değerlendirilmesinde, erkek ve kız öğretmen adayları arasında anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir. Olpak ve Korucu (2014) tarafından yapılan çalışmada cinsiyet değişkeninin ders çalışma yaklaşımları üzerine etkisi araştırılmış ve kız-erkek öğrenciler arasında anlamlı bir fark olmadığı vurgulanmıştır. Senemoğlu'nun (2011) eğitim fakültesi öğrencilerinin öğrenme yaklaşımları ve çalışma becerilerinin incelemesinde cinsiyete göre farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Kaçar (2017), çalışmasında cinsiyet açısından anlamlı farklılık olmadığını belirlemiştir. Özay-Köse, Gül ve Erkol (2018), biyoloji öğretmen adaylarının ders çalışma becerilerini belirlemek ve cinsiyet açısından karşılaştırmak amacıyla yürüttükleri çalışmada kız ve erkek katılımcılar arasında ders çalışma becerilerinin anlamlı farklılıklar göstermediği sonucuna varılmıştır. Fakat yapılan diğer çalışmalarda, cinsiyetlerine göre öğrencilerin ders çalışma alışkanlıkları incelendiğinde motivasyon, ders öncesi ve sonrası hazırlık, çalışma yöntemleri puan ortalamaları arasında anlamlı fark olduğu görülmüştür (Arslantaş, 2001; Eren ve Koç, 2011; Sırmacı, 2003; Temelli ve Kurt, 2010; Thomas ve William, 1996; Yüksel-Şahin ve Hotaman, 2007). Cinsiyetin ders çalışma becerileri ölçeğinin toplamından alınan puan ortalamasına göre incelenmesinde bu çalışmada ders çalışma becerileri puanlarında anlamlı fark olmadığı sonucuna varılmıştır. Ders çalışma becerilerinde kız ve erkek öğretmen adayları arasında fark yoktur denilebilir.

Öğrenim görülen bölüm değişkeni açısından ders çalışma yaklaşımları puanları incelendiğinde, en yüksek ortalama ($\bar{x}=3,16$) Beden Eğitimi Bölümü, en düşük ortalama ($\bar{x}=2,84$) İngilizce Bölümü olarak belirlenmiştir. Bölümler arasında anlamlı fark olup olmadığının belirlenmesine yönelik yapılan analizlerde bazı bölümlerin diğerlerine göre aralarında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Fen Bilgisi, Sınıf, Sosyal Bilgiler, Beden Eğitimi, Türkçe ve Bilgisayar bölümlerinin Okul Öncesi bölümüne göre aralarında diğerleri lehine anlamlı fark olduğu ortaya çıkmıştır. Sosyal Bilgiler'in Matematik, Okul Öncesi ve İngilizce'ye göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu ve aralarında Sosyal Bilgiler lehine anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir. Beden Eğitimi'nin ise Matematik, Okul Öncesi ve İngilizce aleyhine anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Beden Eğitimi bölümünde KPSS'de alan sınavının getirilmiş olması onların bu becerilerinin geliştirilmesine etki etmiş olabilir. Burada olduğu gibi literatürde de bölümler arasında farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Bu farklılıklar her bir çalışma için farklılık göstermektedir. Bay, Tuğluk ve Gençdoğan'ın (2005) üniversite öğrencilerinin ders çalışma becerilerinin incelenmesine yönelik yaptıkları çalışmada öğrenim gördükleri branşlara göre anlamlı farklılığın olduğu tespit edilmiştir. Ders becerileri puanları değerlendirildiğinde, Müzik, Felsefe, Matematik ve Türkçe öğrencilerinin diğer bölüm öğrencilerinden daha yüksek puanlara sahip olduğu ve anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Temelli ve Kurt (2010), çalışmalarında fen fakültesi ve eğitim fakültesi öğrencileri arasında ders çalışma becerilerine sahip olma arasında ve ölçeğin alt boyutları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmada da bazı bölümlerde ders çalışma becerileri açısından anlamlı farklılık varken, bazı bölümler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır. KPSS'ye hazırlanan son sınıf öğretmen adaylarının okudukları bölüme göre zaman zaman ders çalışma alışkanlıklarında farklılıklar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ders çalışma becerilerinin kişiye özel beceri ve alışkanlıklar olması, kişinin yetiştirilme ortamı, ailesinin eğitim düzeyi, gelir düzeyi, eğitim alınan okul türü gibi birçok faktörden etkilenilebileceği düşünüldüğünde bu tür farklılıkların çıkabileceğini düşündürmektedir. Öğretmen adaylarının KPSS hazırlık süreçleri son sınıfta öncelik olmayabilir. Bazı bölümlerde okulu bitirme ön plandadır. Son sınıftaki öğretmen adayı okulu bitirme, uzatmama gayreti içerisindedir. Eğer önceki yıllardan kalan dersleri bulunuyorsa o yıl o derslerin bitirilmesine odaklanılmış ve bunun çabası içerisine girilmiş olunabilir. Bundan dolayı da bölümler arasında bu tür farklılıklar çıkmış olabilir. Ayrıca bazı bölümlerde öğretmen atamaları için belirlenmiş kontenjanlar da öğretmen adaylarının çalışma alışkanlıkları ve becerilerine etki edebilir. Bundan dolayı bölümler arasında farkı nedenlerden kaynaklanan sebeplerden dolayı ders çalışma becerileri arasında anlamlı farklılıklar olduğu sonucuna varılmıştır.

Ders çalışma becerileri ölçeği derin yaklaşımları cinsiyet değişkenine göre değerlendirildiğinde, $p>0,05$ olduğu için anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir. Yılmaz ve Orhan (2011) çalışmasında öğrencilerin ders çalışma sürecinde derin ve yüzeysel yaklaşımlarının belirlenmesinin etkili öğretim ortamlarının oluşturulmasına katkıda sağlayacağını ifade etmişlerdir.

Bölüm değişkeni açısından değerlendirildiğinde, en yüksek ortalamanın beden eğitimi bölümü, en düşük ortalamanın ise okul öncesi bölümü olduğunu görülmektedir. Beden Eğitimi bölümünün daha derin çalışma becerisine sahip olduğu söylenebilir. Çoklu karşılaştırma verileri incelendiğinde Matematik, Sosyal Bilgiler ve Beden Eğitimi bölümlerinin, Okul Öncesi bölümü ile aralarındaki karşılaştırmalarda Matematik, Sosyal Bilgiler ve Beden Eğitimi lehine anlamlı farklar ortaya çıkmıştır. Ayrıca Beden Eğitimi bölümü, İngilizce bölümüne göre de Beden Eğitimi lehine anlamlı fark oluşmuştur. Deryakulu (2004), çalışmasında öğrenmenin doğuştan getirilen bir yetenek olmadığına, öğrencinin gösterdiği çabaya bağlı olduğuna, ileriki yıllarda üzerinde uzmanlaştığı önemli bilgileri ortaya koyma becerisinde istatistiksel olarak anlamlı biçimde daha yüksek düzeye sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Kız ve erkek öğretmen adaylarının ders çalışma yüzeysel yaklaşımları incelendiğinde, aralarında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Kan (2018) ile Kaya, Bozaslan ve Durdukoca'nın (2012) çalışmalarında araştırmaya katılan öğrencilerin derin motivasyon, derin strateji, derin yaklaşım, yüzeysel motivasyon, yüzeysel strateji, yüzeysel yaklaşım puanları ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre grup ortalamaları arasındaki anlamlı farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Dural (2008), çalışmasında öğrencilerin öğrenme ve ders çalışma stratejileri, ders çalışılan yere göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna varılmıştır. Bunun yanı sıra yine aynı çalışmada öğretmen adayları öğrenim gördüğü üniversite, cinsiyet ve sınıf değişkenleri açısından da ayrı ayrı ele alındığında kullandıkları öğrenme ve ders çalışma stratejileri ile ÖSS puanları, lise diploma ortalamaları ve akademik başarı puanları arasında anlamlı ancak düşük düzeyde ilişkiler olduğu saptanmıştır.

Bölüm değişkeninin ders çalışma yüzeysel yaklaşımlarına etkisi incelendiğinde en yüksek ortalama Sınıf Öğretmenliği, en düşük ortalama Matematik Öğretmenliğidir. Çoklu karşılaştırmalar incelendiğinde Sınıf Öğretmenliğinin Matematik ve Okul Öncesi arasında Sınıf Öğretmenliği lehine anlamlı bir fark vardır. Sınıf öğretmenliğinin yüzeysel çalışmaları benimsemesini ders sayılarının çok olmasında kaynaklanabilir. Sosyal Bilgiler Öğretmenliğinin Matematik ve Okul Öncesiyle karşılaştırılmasında anlamlı fark Sosyal Bilgiler lehinedir. Karasakaloğlu (2012), çalışmasında okuma stratejilerini etkileyen en önemli öğrenme ve ders çalışma stratejilerinin derse yönelik tutum ve çalışmaya destek veren yardımcıları olduğu sonucuna varılmıştır. Tümkaya ve Bal'ın (2006) çalışması incelendiğinde akademik başarıları yüksek olan öğrencilerin ders çalışmaya başlama ve sürdürme, bilinçli ders çalışma ve derse katılım, not tutma, ödev yapma ve öğrenilenleri tekrar etme alt boyutlarına ait puanlarının, akademik başarıları orta ve düşük olan öğrencilerin puanlarına göre daha yüksek olduğunu göstermiştir. Bu durumda, adayların akademik başarılarının yüksek olmasının derslere düzenli olarak katılıp not tutmalarına, ödevlerini düzenli bir şekilde yapmalarına ve öğrendiklerini düzenli olarak tekrar etmelerine bağlı olduğu da söylenebilir (Erdamar, 2010; Jones, Slate, ve Marini, 1995). Matematik öğretmen adaylarının yüzeysel ders çalışma becerilerinin düşük olmasının nedeni derslerinin derin çalışma gerektiğinden kaynaklandığı söylenebilir.

Çalışmanın bulgularına göre aşağıda sonuçları maddeler halinde sunulmuştur.

- Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının ders çalışma yaklaşımlarının belirlenmesinde cinsiyet değişkeninin etkisi olmadığı sonucuna varılmıştır. Araştırmamızın bu bulgusundan hareketle ders çalışma yaklaşımının cinsiyete göre değişkenlik göstermediği söylenebilir.
- Bölüm değişkeninin ders çalışma yaklaşımı becerilerinin belirlenmesinde etkili olduğunu söylemek mümkündür. Beden Eğitimi en yüksek ortalama ile diğer bölümlerden daha fazla ders çalışma yaklaşımlarını benimsediği görülmüştür. En düşük ortalama Okul Öncesi Öğretmenliğinin olduğu sonucuna varılmıştır.
- Ders çalışma derin ve yüzeysel yaklaşımın cinsiyete göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Ders çalışma yüzeysel yaklaşımları en yüksek ortalama ile sınıf öğretmenliği olduğu sonucuna varılmıştır.
- Matematik bölümünün yüzeysellikten çok derin çalışmayı tercih ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma bulgularına dayalı olarak aşağıda eğitim, uygulamaya ve ileri araştırmalara yönelik öneriler aşağıda verilmiştir.

- Öğretmen adaylarının ders çalışma yaklaşımlarının araştırılmasında bu gibi çalışmalar referans alınıp, eğitim-öğretim buna göre planlanabilir.
- Daha fazla öğretmen adayına ulaşarak çalışma daha geniş kapsamlı yapılabilir.
- Değişkenlere cinsiyet, bölüm gibi değişkenlerin yanı sıra lisans eğitimine başlamadan önce mezun olduğu lise türü de eklenerek çalışma yapılması ile ilgili daha fazla değişken hakkında bilgi sahibi olunmasına katkıda bulunacağından önemli görülmektedir.
- Ortaokul ve lise öğrencileriyle ilgili çalışma yapıp, derin ve yüzeysel ders çalışma becerileri belirlenebilir ve buna göre eğitim durumları düzenlenebilir.

KAYNAKÇA

- Arslantaş, M. (2001). *Ortaöğretim öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıkları (Diyarbakır Örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi, Diyarbakır.
- Bay, E. Tuğluk, M.N. & Gençdoğan, B. (2005). Üniversite öğrencilerinin ders çalışma becerilerinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 14, 94-105.
- Biggs, J., Kember, D. & Leung, D. Y. P. (2001). The revised two-factor study process questionnaire: R-SPQ-2F. *British Journal of Educational Psychology*, 71(1), 133-149.
- Büyüköztürk, Ş., Çoklu, Ö. & Köklü, N. (2016). *Sosyal bilimler için istatistik*. (18. Baskı), Ankara: Pegem Yayınları.
- Çepni, S. (2010). *Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş*. (5. Baskı), Trabzon: Celepler Matbaacılık
- Christenson, S. L. & Anderson, A. R. (2002). Commentary: The centrality of the learning context for students' academic enabler skills. *School Psychology Review*, 31(3), 378-393.
- Cohen, L. & Manion, L. (1994). *Research methods in education*. (4. Edition), Newyork: Rutledge
- Deryakulu, D. (2004). Üniversite öğrencilerinin öğrenme ve ders çalışma stratejileri ile epistemolojik inançları arasındaki ilişki. *Kuram ve uygulamada eğitim yönetimi*, 38(38), 230-249.
- Dural, S. (2008). *Sınıf öğretmeni adaylarının öğrenme ve ders çalışma stratejileri ile başarıları arasındaki ilişki*. Yüksek lisans tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Durukan, Ü. G., Batman, D. & Yiğit, N. (2015). Öğretmen adaylarının ders çalışma alışkanlıkları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(1), 63-81.
- Erdamar, G. (2010). Öğretmen adaylarının ders çalışma stratejilerini etkileyen bazı değişkenler. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38(38), 82-93.
- Eren, O. Y. & Koç, N. T. D. (2011). *İlköğretim 6., 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıkları ile fen ve teknoloji dersi akademik başarıları arasındaki ilişki*. Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitimde Ölçme Değerlendirme Anabilim Dalı.
- Field, A. (2009). *Discovering Statistics using SPSS*. (3. Edition), London: sage.
- Halat, S. & Ocak, G. (2015). Ortaokul Öğrencilerinin Ders Çalışma Becerileri ve İngilizce Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Iğdir University Journal of Social Sciences*, 8, 131-159.
- İlhan, M., Çetin, B., Sünkür, M. Ö. & Yılmaz, F. (2013). Ders çalışma becerileri ile akademik risk alma arasındaki ilişkinin kanonik korelasyon ile incelenmesi. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 123-146.
- Jansen, E. P. & Suhre, C. J. (2010). The effect of secondary school study skills preparation on first-year university achievement. *Educational studies*, 36(5), 569-580.
- Jones, C. H., Slate, J. R. & Marini, I. (1995). Locus of control social interdependence, academic preparation, age, study time, and the study skills of college students. *Research in the Schools*, 2(1), 55-62.
- Kaçar, E. (2017). *Meslek lisesi öğretmenlerin öğrenme güçlüğü hakkındaki bilgi düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

- Kan, A., (2018). *Güzel sanatlar eğitimi bölümü öğrencilerinin ders çalışma becerileri ile ilgili ders çalışma yaklaşımlarının incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Karasakaloğlu, N. (2012). Sınıf öğretmeni adaylarının okuduğunu anlama stratejileri ile öğrenme ve ders çalışma stratejileri arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(3), 1921-1950.
- Kaya, A., Bozaslan, H. & Durdukoca, Ş. (2012). Öğretmen adaylarının öğrenme stilleri ile ders çalışma alışkanlıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(41), 131-146.
- Marton, F. & Säljö, R. (1976). On qualitative differences in learning: i – outcome and process. *British Journal of Educational Psychology*, 46, 4-11.
- Olpak, Y. Z. & Korucu, A.T. (2014). Öğrencilerin ders çalışma yaklaşımlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 333-347.
- Özay-Köse, E., Gül, Ş. & Erkol, M. (2018). biyoloji öğretmen adaylarının ders çalışma becerilerinin incelenmesi. *Journal of Theoretical Educational Science*, UBEK-2018, 24-40. DOI: 10.30831/akukeyg.403470
- Özcan, G. (2006). *İlköğretim dördüncü ve beşinci sınıf öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının ve ortamlarının incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Özgür, H. & Tosun, N. (2012). Öğretmen adaylarının derin ve yüzeysel öğrenme yaklaşımlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(24), 113–125.
- Purdie, N. & Oliver, R. (1999). Language learning strategies used by bilingual schoolaged children. *System*, 27, 375-388.
- Senemoğlu, N. (2011). College of education students' approaches to learning and study skills. *Education and Science*, 36(160), 65-80.
- Sırmacı, N. (2003). Matematik öğretmenliği anabilim dalı öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 11(2), 359- 366.
- Temelli, A. & Kurt, M. (2010). Eğitim fakültesi ve fen fakültesi biyoloji öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 3(2), 27-36.
- Thomas, E. H. & William A. S. (1996). Gender and developmental differences in the academic study behaviors of elementary. (Ebsco Host Research Databases Academic Search Premier, *Journal of Experimental Education*, 65(1), 18-22.
- Tümkaya, S. & Bal, L. (2006). Çukurova Üniversitesi öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(2), 313-326.
- Uluğ, F. (2000). *Okulda başarı: Etkili öğrenme ve ders çalışma yöntemleri*. (7. Basım), İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Valadas, S. C. A., Gonçalves, F. R. & Faísca, L. M. (2010). Approaches to studying in higher education Portuguese students: a Portuguese version of the approaches and study skills inventory for students. *Higher Education*, 59(3), 259-275.
- Yeşilyaprak, B. (2000). *Eğitimde rehberlik hizmetleri*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Yıldırım, A., Doğanay, A. & Türkoğlu, A. (2000). *Okulda başarı için ders çalışma ve öğrenme becerileri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, M. B., & Orhan, F. (2011). Ders Çalışma Yaklaşımı Ölçeği'nin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 36(159), 69-83.
- Yüksel-Şahin, F. & Hotaman, D. (2007). *Bazı kişisel değişkenlerin ortaöğretim öğrencilerinin çalışma becerileri üzerindeki etkisi*. 16. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, 5-7 Eylül, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Tokat.